

A black and white photograph of a soldier in a helmet pointing towards a destroyed apartment building in a war-torn area. The soldier is in the foreground on the right, wearing a tactical helmet and looking towards the left. His right hand is raised, pointing towards a multi-story apartment building in the background. The building is heavily damaged, with many windows missing and structural damage visible. To the left of the building is a large pile of rubble and debris, including twisted metal and broken concrete. The scene is set in an urban environment with some trees and overgrown vegetation in the foreground. The overall atmosphere is somber and depicts the aftermath of conflict.

VÁLĚČNÝ ZPRAVODAJ

producent:

Václav Flegl, www.sounderground.cz

vasek@sounderground.cz, tel +420 777 958 788

distributor:

Aerofilms, www.aerofilms.cz

Kristina Charvátová, kristina@aerofilms.cz, tel +420 777 567 412

distribuční premiéra: 31. 10. 2024

trailer: www.vimeo.com/sounderground/war-correspondent-trailer

web: www.valecnyzpravodaj.cz

materiály ke stažení:

www.valecnyzpravodaj.cz/#ke-stazeni

kreativní producentka ČT: Veronika Slámová

veronika.slamova@ceskatelevize.cz, tel +420 730 528 333

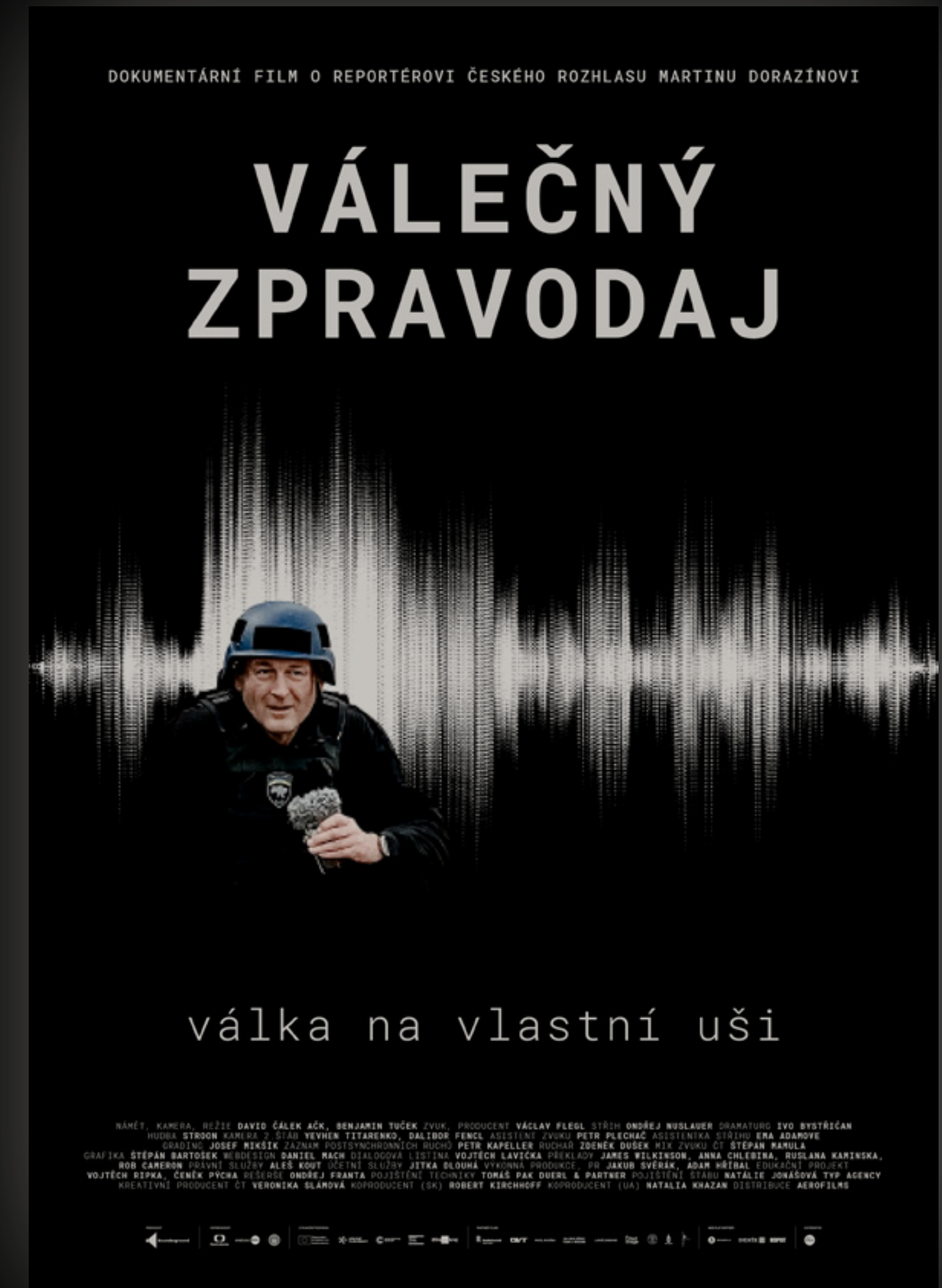
PR a press service:

Jakub Svěrák, jakub.sverak@fixerserviceprague.com, tel +420 603 155 194

Adam Hříbal, hribaladam@gmail.com, tel +420 721 980 077

edukační program:

Vojtěch Ripka, vripka.vr@gmail.com, tel +420 724 282 364

Film, který nikoho nenechá Ihostejným

Synopse

Prostřednictvím reportéra Martina Dorazína, skrz jeho postavu, objevujeme běžný život obyčejných lidí, dlouhodobě vystavených dopadům války. Ukazujeme sílu, která ve skutečnosti rozhoduje války. Není to vítězství na frontě, ale odolnost zázemí – ať už zvítězí jakákoli strana, lidé budou stejně pořád žít tam, kde žili. Téma odolnosti společnosti objevujeme očima válečného zpravodaje, prostřednictvím jeho práce se zvukem v rozhlasových reportážích. Ve filmu odkazujeme i na mimoválečný kontext – společnost je tak silná, jak silný je její nejslabší jedinec. Prohra většinou nenastává tam, kde se lidi semkli, protože samotné semknutí zvyšuje šanci na přežití celku. To je téma, které promlouvá i ke společnosti, válkou přímo neohrožené.

Dokument přináší pohled na život a práci jednoho z nejvýznamnějších českých válečných zpravodajů Martina Dorazína. Znepokojující snímek režisérů Davida Čálka, Benjamina Tučka a producenta Václava Flegla vypráví osudy lidí, které válka přímo zasahuje, nabízí pohled na současný konflikt na Ukrajině, upozorňuje na širší kontext války a na význam válečné žurnalistiky.

Příběh člověka s posláním

Martin Dorazín pracuje jako válečný zpravodaj pro Český (dříve Československý) rozhlas od roku 1990. Jeho kariéra je protkána nebezpečnými misemi v nejrůznějších válečných zónách světa, od Balkánu přes Afghánistán až po Ukrajinu. Dorazín vnímá reportování z válečných zón jako životní poslání. V lednu 2022 odjel v předtuše věcí příštích z místa stálého zpravodaje ve Varšavě do tehdy kvetoucího přístavu Mariupol, odkud s nasazením života reportoval začátek invaze na Ukrajinu. I po obsazení Mariupolu zůstal v blízkosti nejtěžších bojů. V říjnu 2022 obsadil nově zřízenou pozici stálého zpravodaje Českého rozhlasu na Ukrajině. V únoru 2023 získal prestižní novinářskou cenu Ferdinanda Peroutky. V létě 2024 byl Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR navržen na nejvyšší státní vyznamenání.

Příběhy obyčejných lidí uprostřed války

Válečný zpravodaj vypráví příběhy lidí uprostřed válečného konfliktu. Martin Dorazín mluví ve svých reportážích s těmi, kdo žijí v neustálém strachu a skrývají se, často bez pomoci. Jejich osudy ukazují sílu a odolnost obyčejných lidí, kteří čelí nepředstavitelným obtížím. Bez ohledu na to, jaký máte názor na válku, lidské příběhy, které film prezentuje, jsou univerzální a dotýkají se každého z nás.

Snímek nabízí autentický pohled na schopnost překonávat extrémní situace. Přináší inspiraci každému, kdo čelí vlastním životním výzvám. Vědomí, že lze přežít a dokonce prosperovat v nejtěžších podmínkách, může poskytnout nový pohled na vlastní problémy a jejich řešení.

Práce válečných zpravodajů je plná etických a emocionálních výzev. Film zobrazuje Dorazínovo hledání rovnováhy mezi potřebou informovat veřejnost a respektem k lidskému utrpení. Tento aspekt filmu může oslovit každého, kdo se zajímá o etiku, žurnalistiku nebo lidské chování v krizových situacích.

Režiséri David Čálek a Benjamin Tuček se rozhodli využít zvukové médium jako klíčový prvek filmu o rozhlasovém reportérovi. Nabízejí divákům „válku na vlastní uši“ – pobyt blízko fronty, zprostředkovaný napětím zvukových projevů války a rozhlasovou reportáží. Inovativní přístup přináší nový rozměr do tradičního válečného zpravodajství.

Film jako vzdělávací nástroj

Válečný zpravodaj není jen dokumentárním filmem, ale má ambici stát se také důležitým vzdělávacím nástrojem. Film nabízí edukační programy, které jsou dostupné jak v češtině, tak v angličtině. Tyto programy umožňují studentům a široké veřejnosti lépe pochopit komplexnost válečných konfliktů a roli žurnalistiky v informování o nich. Edukační programy zahrnují analýzy konkrétních reportáží, diskuse o etických a praktických výzvách, kterým čelí váleční zpravodajové a workshopy zaměřené na praktické dovednosti v žurnalistice.

Jedním z hlavních cílů těchto programů je přiblížit studentům a mladým novinářům realitu práce ve válečných zónách. Film ukazuje, jak se novináři musí připravovat na různé situace, jak zvládat stres a jaká etická dilemata musí řešit. Tento vzdělávací aspekt filmu může přitáhnout i ty, kteří se o válku samotnou nezajímají, ale je jim blízká novinářská práce a její výzvy.

Historický a kulturní kontext

Konflikt na Ukrajině, který snímek dokumentuje prostřednictvím Dorazínovy zpravodajské práce, je největší vojenský konflikt v Evropě od konce druhé světové války. Ruská invaze na Ukrajinu v únoru 2022 vyvolala mj. obrovskou humanitární krizi a mezinárodní odsouzení. Snímek nabízí hlubší pochopení kulturních a politických kontextů, které vedly k válce.

Budoucnost válečné žurnalistiky

Válečný zpravodaj také otevírá diskusi o budoucnosti válečné žurnalistiky a roli novinářů v moderních konfliktech. Film ukazuje, jak důležitá je práce válečných zpravodajů při informování veřejnosti a jaké výzvy a nebezpečí tato práce přináší. V době, kdy se šíří dezinformace a propaganda, je nezávislá a objektivní žurnalistika klíčová pro schopnost společnosti zaujímat informované postoje.

Váleční novináři jako Martin Dorazín hrají zásadní roli při dokumentování válečných konfliktů a přinášení přesných zpráv z fronty. Jejich práce informuje veřejnost, přispívá k ochraně lidských práv a podporuje mezinárodní úsilí o mír a spravedlnost.

Válečný zpravodaj nabízí hluboký a autentický pohled na válku na Ukrajině a práci válečného zpravodaje Martina Dorazína. Film osloví nejen diváky, kteří se o válku na Ukrajině zajímají, ale i občany, kteří se válkou cítí být unavení, i když ji nezažili, případně se nekloní na stranu Ukrajiny.

Rozhovor s Martinem Dorazínem

Co vás vede k tomu vydávat se do válečné zóny?

Chci být tam, kde se tvoří historie a chci odtud přinášet svědectví. Mluvit s lidmi přímo na místě je nejdůležitější, protože všechno ostatní si můžu načíst, podívat se na videozáběry, třeba někomu zatelefonovat z Prahy, ale potom to není ono. Není to autentické.

Vždycky se snažím vytvořit síť z místních lidí. Jednak mi pomáhají a také vědí daleko víc o místních bezpečnostních opatřeních – kam se dá jít, kde může projet auto....A taky s nimi trávím chvíle smutku, zoufalství. V krytu a mezních situacích poznáte, jací lidé skutečně jsou. To mě opravdu zajímá.

Stále musím myslet na všechny, které jsem znal a kteří zmizeli. Možná zahynuli. Nebo je Rusové někam odvěkli a nikdo neví, kde jsou. Na to myslím dost často. Úžasné na Ukrajině je, že nepodlehli depresím a pocitu zmaru nebo chaosu a snaží se úplně normálně žít.

Je nutné se pro natáčení válečného konfliktu na Ukrajině někde akreditovat?

Je nutné mít akreditaci ozbrojených sil Ukrajiny ZSU a do některých míst je třeba mít zvláštní propustku. Někdy se ale dostaneme i do konfliktu s místními, protože se bojí, že natočený materiál Rusové zaregistrují a oni se pak stanou cílem jejich útoku. Dokonce nám jednou chtěli rozbít techniku, ale naštěstí pastor Oleh Tkačenko celou situaci uhladil, takže jsme vyvázli bez ztráty techniky i bez modřiny.

Když jste blízko fronty, nakolik vás chrání označení PRESS?

Nechrání, a proto je nenosím. Je lepší je nemít. Často je bezpečnější, aby ostatní nevěděli, že jste novinář. Navíc jakýkoliv výrazný nápis dělá z člověka cíl – například pro odstřelovače nebo FPV drony.

Cítí se zahraniční novinář na Ukrajině, že je součástí informační války nebo dělá všechno proto, aby nebyl její součástí? Jak je těžké si ověřovat informace?

Když ten konflikt začínal, byl jsem v Doněcku, na území separatistů. Bylo velmi zajímavé přinášet jejich pohled. Teď už to nejde. Buď by mě tam nepustili, nebo zabili. Navíc Rusko ani nechce, aby někdo viděl situaci z jejich strany. Oni mají oficiální hlásnou troubu, šířící schválenou pravdu, kterou nikdo nemůže ověřit. Teď už tam ale působí i další „nezávislá“ média. Většinou jsou ovšem ultranacionalistická.

Během práce válečného zpravodaje se setkáváte s velmi silnými a smutnými příběhy. Nakolik se do nich můžete emočně ponořit?

Já si myslím, že emoce k tomu patří. Není možné dělat práci zpravodaje mechanicky. To není dobře a nikoho tím nezaujmu. Z mého pohledu je stále možné hledat nová témata, i když publikum to leckdy tak nevnímá a má pocit, že se my, zpravodajové, opakujeme. Ale to se dalo očekávat. S tím Rusko právě počítá, a proto nesmíme přestat. Válka přináší takové hrůzy, které si člověk ani nedokáže představit.

Snažím se všechno popsat, reportuji, fotografuji a publikuji i hrozné věci, protože si myslím, že lidi mají vidět, že válka není nic příjemného, nic hezkého, není to žádné dobrodružství pro kluky. Někteří kolegové se na mě za to zlobí, že publikuji věci, které mohou být pro citlivého člověka velmi nepříjemné. Ale ono to má být nepříjemné. Samozřejmě! Teď jsem si vzpomněl na záběry, kdy Wagnerovci rozbíjejí kladivem hlavu svému zběhlému druhovi. Tyhle záběry bych ale asi už nepublikoval.

Studoval jste v Rusku ještě za minulého režimu. Proč jste se tak rozhodl?

No, kam taky jít studovat v Československu v době Jakešova marasmu, zahnívajících socialismu. Sice jsem úplně nevěděl, do čeho jdu, ale říkal jsem si, že horší už to být nemůže. Pod svícnem bývá největší tma a taky byla. Ale změnila se v jasné světlo a my jsme potom vozili samizdatovou literaturu z Ruska do Česka. Dnes se nám to zdá úplně neuvěřitelné, paradoxní.

Studoval jsem v Petrohradě koncem osmdesátých let minulého století. Už od roku 1987 bylo jasné, že vývoj jde dobrým směrem a že se věci mění. Tehdy panovala obrovská naděje. Samozřejmě jsme netušili, že se rozpadne Sovětský svaz, i když si to asi hodně lidí přálo. V to jsme vůbec nedoufali. Mysleli jsme, že přijde jenom nějaký nový socialismus s lidštější tváří. Jsem strašně rád, že jsem u toho byl. Sledoval jsem historické události v přímém přenosu. Byl jsem u zárodků ruské demokracie, kterou bohužel Vladimír Putin pošlapal a nakonec rozdrtil. Vrátil společnost zpátky do stalinských dob a rozpoutal šílenou válku.

Stále mám mezi Rusy a ruskými občany pár velmi dobrých kamarádů. Nemůžu se od nich úplně odtrhnout, už s nimi nikdy nepromluvit a jen být naštvaný. Tohle možná Putin chce, abychom se tak chovali a vlastně pomohli té jeho politice. Ale spoustu spolužáků a spolužaček jsem ztratil, protože se z nich přes noc stali hyeny. Lidé, kteří přejí Ukrajině a nám jenom to nejhorší. Pořád nemůžu pochopit, kde se v nich vzalo všechno to zlo. A podotýkám, že jde o vzdělané lidi...

Jistě v tom hodně dělá ruská propaganda...

No, jsou to lidé s profesorskými tituly, docenti a docentky, moje spolužačky, jež by měly mít profesionální odstup, ale které se, zdá se mi, úplně zbláznily. Přitom studovaly, jak se propaganda dělá! Ony tomu také podlehly. Na druhou stranu – spousta lidí nepodlehla!

Ve filmu kromě vás hraje důležitou roli protestanský kaplan a vlastně i pekař Oleh Tkačenko. Jak jste se seznámili?

Seznámil nás společný kamarád Ivo Dokoupil těsně před začátkem ruské invaze. Oleha jsem navštívil v Marjince, v Donbasu, nedaleko Doněcka, kde jsem natáčel reportáž o pekárně, která vznikla i díky české pomoci. Oleh peče a rozváží chleba spolu s duchovní útěchou všude, kam je třeba. Tamní lidé říkají – začalo to tady vonět chlebem, vrací se sem život.

Jaké je vaše technické vybavení?

Je důležité, aby bylo co nejjednodušší a dalo se rychle přenést. V mém ukrajinském bytě mám malé studio, což urychluje práci. V pohotovostním kufříku mám malý magnetofon a na videa stačí mobil. Pro film je ale nutné mít s sebou daleko více techniky, kterou je nutné nastavit a ne vždy na to bylo dost času. A pak je stále častěji nutný generátor elektrického proudu. Případně mít velkou powerbanku, která napájí Starlink – satelitní internet.

Jak vlastně došlo k tomu, že jste se stal hlavní postavou ve filmovém dokumentu o válečném zpravodajovi?

Tak to bych taky rád věděl...

Co vám natáčení přineslo a co Vás nejvíce během natáčení překvapilo a případně čím Vás natáčení obohatilo?

Znám práci televizních štábů, protože jsem v České televizi šest let pracoval jako zpravodaj v Rusku a redaktor i moderátor na Kavčích Horách. Natáčení filmového dokumentu je sice podobné, ale v mnohém i jiné, což mě moc zajímalo. Záběry se jinak stavějí, mají jinou délku a mnohem důležitější je atmosféra a dobrý zvuk. Natáčení filmového dokumentu je pomalejší a náročnější na čas, což člověk, který je zvyklý pracovat maximálně rychle, zpočátku těžko tráví. Zato teď vím, jak to herci mají na place těžké... No a potkal jsem skvělé lidi, které už počítám mezi své přátele, a nakonec mi je líto, že natáčení, cestování, a to všechno kolem skončilo.

Štáb

námět / kamera / režie David Čálek

námět / 2.kamera / režie Benjamin Tuček

střih Ondřej Nuslauer

dramaturg Ivo Bystřičan

hudba Stroon

zvuk / producent Václav Flegl — Sounderground

koproducenti Česká televize, Atelier.doc (Slovensko), Braha Production Company (Ukrajina)

vyrobena 2024 na Ukrajině, v České republice a na Slovensku

uslyšíte češtinu, ukrajinštinu, ruštinu, slovenštinu

projekční formáty DCP, MP4

stopáž 78 min

žánr dokument

Specifikace

zvuk vícekanál 5.1 pro kinodistribuci, 2.0 a 5.0 EBU pro televizní vysílání

obrazový formát 4K, 1:1,85 DCP 25fps pro kinodistribuci, UHD, 16:9, 25p pro televizní vysílání a VOD

Profily tvůrců

David Čálek

námět, kamera, režie

calek.cz

Od počátku ruské války proti Ukrajině jsem cítil, že je nutné se do války, která probíhá u nás skrytě a na Ukrajině otevřeně, osobně zapojit. Nejen finančním darem, ale také osobní participací. Můj děda Jaroslav Hladě bojoval za naší okupovanou zemi od roku 1941 jako stíhač RAF. Nejsem pilot, ale filmař, a tak jsem se pokusil se svými kolegy ukázat na člověka, který se rozhodl bojovat slovem na frontové linii proti tankům.

Překvapilo mne, že samotní Ukrajinci jsou mnohem klidnější než my. Jsou odhodlaní nestát se součástí ruské říše zla, ať je to bude stát cokoli. Vědí přesně, co chtějí. Takové jasné směřování nám tady v Evropě chybí.

David Čálek vystudoval na FAMU kameru a dokumentární režii. Je členem Asociace českých kameramanů. Jako režisér vytvořil 21 autorských dokumentárních filmů a napsal 3 scénáře hraných filmů. Na pražské FAMU mu byla dvakrát udělena cena za nejlepší kameru a jeho absolventský snímek Dotek obrazu získal Cenu Asociace českých kameramanů.

Vybraná filmografie:

Celovečerní dokumenty:

Bezesné noci (2004), Berkat a Maršo – štěstí a svoboda (2007) hlavní cena na festivalu Femina Film, Nebe Peklo (2009) pro HBO – premiéra v USA na Festivalu SXSW v Austinu a ocenění na festivalu Finále Plzeň 2011, Pirátské sítě (2014), Cesta vzhůru (2015) oceněn na kanadském BANFF festivalu 2017 hlavní cenou za nejlepší režii celovečerního dokumentárního filmu; Stop Time (2023)

Celovečerní hrané filmy – kamera:

Rychlé pohyby očí (1998), Kanárek (1999), Kuličky (2008), Mamas & Papas (2010), Mars (2018), Pohani (2023), Můžem i s mužem (2023).

Benjamin Tuček

námět, 2. kamera, režie

benjamintucek.com

Jak funguje rozhlasové zpravodajství, kdo ho tvoří a jaké obrazy vyvolává zvuk v našich představách? To jsou otázky, které stály na počátku natáčení, které s sebou přineslo mnoho dalšího poznání. Kromě potvrzení staré pravdy, že válku nejvíc odnesou obyčejní lidé, kteří ji nerozpoutali, také bezmocný vztek, že se to zas opakuje.

Překvapilo mě prolínání profesí novináře a humanitárního pracovníka v osobě našeho hrdiny. Jeho nasazení a pomoc potřebným. Mým záměrem a přáním bylo zprostředkovat divákům filmu situace, které doufám nikdy nezažijí na vlastní kůži.

Benjamin Tuček vystudoval Fakultu sociálních věd UK obory žurnalistika a fotografie a také FAMU obory scenáristika a dramaturgie. Věnuje se psaní televizních a filmových scénářů, režii hraných a dokumentárních filmů. Nakladatelství Labyrint vydalo jeho sbírku povídek *Velmi krátké vlny* (2009). Spolumajitel nákladní lodi Altenburg, přebudované na centrum alternativní kultury.

Vybraná filmografie:

Scénář a režie: Děvčátko (2002), Tantra (2011), Plán (2014), Provedu! (2017), Mars (2018)

Spoluautor scénářů: Mistři (2003), Terapie (2008), Protektor (2009), Polski film (2012), Svět pod hlavou (2017). Kancelář Blaník (2015–2018), Prezident Blaník (2018), Táta v nesnázích (2023)

Václav Flegl

producent, zvukař

sunderground.cz

V souvislosti s filmem *Válečný zpravodaj* si nelze nevzpomenout na slova režiséra filmu „20 dní v Mariupolu“, Mstyslava Černova: „Byli bychom nejraději, pokud by takové filmy nemusely nikdy vzniknout.“ Bohužel, situace je jiná, a i náš film musel být natočen.

Dokument *Válečný zpravodaj* také vzniknul jako reakce na bezprecedentní ruskou agresi na Ukrajině. Vždycky mě zajímalo, co a kdo je za zpravodajstvím, které denně vidíme, slyšíme a čteme. Jak vnímá válku zpravodaj na místě a jakým způsobem ji zprostředkovává rozhlasovým posluchačům?

Během natáčení mě hluboce oslovila koexistence humanismu a profesionality protagonisty našeho filmu. Bylo zajímavé a inspirativní sledovat jak, vysoce respektovaný novinář naplňuje své pracovní poslání a zároveň nezištně lidem pomáhá. I proto věřím ve velký vzdělávací potenciál našeho filmu.

Václav Flegl profesionálně působí ve filmovém prostředí od roku 2002. Do té doby studoval na FAMU a Middlesex University London zvukovou tvorbu, na FFUK – hudební vědu. Má bohatou praktickou zkušenost s mnoha tuzemskými i zahraničními produkcemi jak ve fázi natáčení, tak i postprodukce. Natočil a dokončil jako mistr zvuku přes devadesát celovečerních projektů.

V roce 2008 založil společnost Sounderground, která od té doby zajistila bezpočet projektů (přes sto) různých žánrů a formátů. Zaměřuje se zejména na film, televizní a multimediální projekty se zvláštním akcentem na zvuk. Jako koproducent podpořil řadu výjimečných filmů. Je producentem filmu *Plná 6*. V současné době působí jako pedagog na pražské FAMU a spolu s režisérem Tomášem Bojarem pořádá komunitní filmové projekce „Kino Hájovna“.

Stroon

hudba

stroonmusic.net

Stroon je pulzujícím elementem na slovenské hudební scéně už více než dekádu. Nejen díky vibrafonu, který je jeho hlavním nástrojem, ale také díky škále projektů a spoluprací, ve kterých zanechává svůj rukopis. Zasněnost, kontemplace, snaha o beztlížnost, konceptualita – to vše jsou jeho hudební ideje. Ve skladbách akcentuje modalitu a pracuje s výraznými rytmickými strukturami – čímž se odkazuje na minimalismus. Paletu kompozičních technik rozšiřuje implementací zkreslených zvuků i propracovaných ploch. Oceňována je jeho schopnost práce s zvukovým materiálem filmu (Good Old Czechs, 2022). Jeho živá hraní, ale i produkce jsou specificky vytvářeny podle místa, času, obecnstva i daného projektu. Výsledkem je směs elektroakustických kompozicí, které mají snahu objevovat nové horizonty a zprostředkovat imerzivní zážitek.

Vyvíjený edukační program

Potenciál filmu pro formální i neformální vzdělávání rozvíjí edukační program (úplné představení principů na www.valecnyzpravodaj.cz/edu). Pracuje nejen se samotným filmem, ale také s unikátními ukázkami ze 150 hodin hrubého materiálu. Nabízí vhled do tvůrčího procesu, včetně hloubkových rozhovorů se členy štábu. S pomocí těchto materiálů a dalších zdrojů se věnuje třem podstatným oblastem:

- jak se provádí zpravodajství v oblastech ozbrojených konfliktů
- zabývá se samotným vojenským konfliktem
- rozvíjí téma tvorby dokumentárního filmu

Vzdělávací program nabízí praktické zkušenosti s využitím metod badatelského učení, které kombinují online interaktivní výukové aktivity s manuály pro offline workshopy. Na jeho vzniku se podílely Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, Občankáři.cz, USC Shoah Foundation a Rádio Svobodná Evropa – Rádio Svoboda.

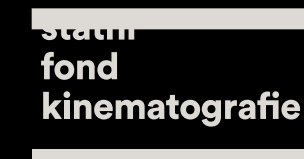
PRODUCENT

KOPRODUCENTI

S FINANČNÍ PODPOROU

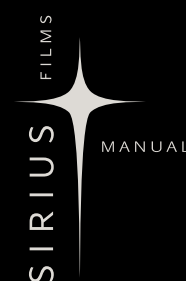
PARTNEŘI FILMU

PAVEL BOUŠKA

DALIBOR DĚDEK
TEAM 4 UKRAINE

LUKÁŠ ZIKMUND

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

DENÍK

RESPEKT

DISTRIBUTOR

valecnyzpravodaj.cz

facebook.com/valecnyzpravodaj

twitter.com/VZpravodaj

instagram.com/valecny_zpravodaj_film